

Для планування та оптимізації особистих фінансів, насамперед, необхідно проаналізувати джерела та величину власних доходів і порівняти їх із витратами. Цю операцію необхідно здійснювати шляхом складання особистого бюджету доходів і витрат з метою визначення поточного фінансового стану. Як свідчить практика, більшість людей в кінці місяця не можуть згадати, скільки коштів і на які потреби вони використали. Після складання та ведення відповідного балансу, в якому будуть зазначені всі джерела формування та напрями витрачання особистих фінансів, можна визначити поточний фінансовий стан людини та здійснити оптимізацію витрат.

Отже, результати дослідження свідчать, що необхідно провести комплекс заходів для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів домогосподарств, зокрема, таких як: підвищення рівня фінансової освіченості населення, вирівнювання структурних диспропорцій у доходах, створення передумов для ефективної зайнятості населення, удосконалення системи оподаткування доходів громадян, активізація інвестиційної функції домогосподарств, яка створить передумови для вирішення проблем з формуванням та використанням фінансових ресурсів.

Література:

1. Фінансові ресурси домогосподарства. URL: https://studme.com.ua/10611207/finansy/finansovye_resursy_domohozyaystva (дата звернення: 20.11.2018).
2. Інформація Державної служби статистики України стосовно структури сукупних фінансових ресурсів домогосподарств впродовж 2013-2017 рр (за даними Державної служби статистики України). URL: www.ukrstat.gov (дата звернення: 17.11.2018).
3. Ціни в Україні стали зростати швидше: Держстат оприлюднив нові дані. URL: <https://ukr.segodnya.ua/economics/enews/ceny-v-ukraine-stali-rasti-bystrye-gosstat-obnarodoval-novye-dannye-1129636.html> (дата звернення: 15.11.2018).

Булешна Вікторія Анатоліївна

2 курс, 1 група, менеджмент

Хмельницький університет управління та права

Науковий керівник – к.е.н. Бучковська Я. Г.

ОПТИМАЛЬНІ СПОСОБИ ПОКРИТТЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ В УКРАЇНІ

Проблема дефіциту державного бюджету гостро стоїть у кожній країні. В Україні зокрема це питання є об'єктом для обговорення та

дискусій усього суспільства, сутність якого полягає у щорічній нестачі коштів у державному бюджеті. Зростання дефіциту спричиняє інфляцію, фінансову кризу, зниження загального прибутку і, як наслідок, посилення майнової нерівності в суспільстві, подорожчання позичкового капіталу, погіршення соціально-економічного становища суспільства.

Сучасна фінансова політика України знаходиться у критичному стані, а економічні, соціальні наслідки тривалого дефіциту державного бюджету потребують застосування заходів, щодо виходу із хронічного бюджетного дефіциту, поліпшення рівня життя в цілому, конкурентоспроможності країни в умовах глобалізації.

В Україні оптимальними способами покриття бюджетного дефіциту, за Бюджетним кодексом України (стаття 15), є внутрішні та зовнішні запозичення. Проте вони не використовуються на фінансування поточних видатків, за винятком випадків, коли це необхідно для збереження загальної економічної рівноваги. Цією ж статтею забороняється використання емісійних коштів Національного банку України як джерела фінансування дефіциту Державного бюджету України [1].

У статті 72 Бюджетного кодексу України зазначається, що дефіцит бюджету Автономної Республіки Крим і міських бюджетів покривається за рахунок запозичень [1].

Можна виділити наступні концепції збалансування бюджету [3, с.208]:

1) на щорічній основі – передбачає оперативне державне регулювання доходів і видатків на основі заходів: збільшення податкових надходжень шляхом впровадження нової податкової політики або скорочення державних видатків, а також застосування цих заходів одночасно, призводить до нестабільності в економіці та бізнесі;

2) на циклічній основі – уряд розробляє і впроваджує антициклічну політику: бюджетний профіцит, отриманий на стадії піднесення, використовується на покриття дефіциту, що накопичився за період спаду. Ключова проблема цієї концепції полягає в тому, що періоди піднесення і спаду можуть бути неоднаковими за глибиною та тривалістю;

3) концепція функціональних фінансів – держава повинна турбуватись не про збалансованість бюджету, а про макроекономічну стабільність. Вважається, що за рахунок позик держава може покрити будь-який дефіцит, а також, що при значній величині національного багатства проблема дефіциту і державного боргу не є гострою.

Як правило, у фінансовій політиці держави використовується усі три концепції.

До основних способів фінансування бюджетного дефіциту України відносять [3, с. 206]:

1) на інфляційній основі:

– монетизацію дефіциту, яка відбувається в результаті позик центрального банку урядові та купівлі центральним банком державних цінних паперів, а також додаткової емісії грошей. При монетизації дефіциту держава отримує сеньйораж – дохід від друкування та карбування грошей. Сеньйораж виникає в умовах перевищення проросту грошової маси над приростом реального ВВП, наслідком чого є зростання рівня цін. Через це усі економічні агенти змушені сплачувати інфляційний податок, який через вищі ціни перерозподіляє частину їхніх доходів на користь держави.

2) на неінфляційні основи:

– запозичення на зовнішніх та внутрішніх ринках (боргове фінансування) – випуску державних позик за визначених умов призводить до того, що частина інвестицій виштовхується із виробничого процесу, що, в свою чергу, призводить до падіння чистого експорту, збільшення ринкової ставки процента і зниження споживчих видатків.

Бюджетний дефіцит вимагає постійного пошуку шляхів його подолання тобто збалансування доходів і витрат бюджету. З метою зниження бюджетного дефіциту необхідно [2, с. 97]:

– забезпечити оптимальний рівень податкових вилучень для формування бюджетів усіх рівнів та в створення сприятливих умов для підприємницької діяльності;

– залучити до інвестиційної сфери особисті заощадження населення;

– забезпечити фінансову підтримку малого й середнього бізнесу шляхом розробки і виконання цільових програм розвитку малого та середнього підприємництва;

– посилити відповідальність суб'єктів господарювання та їхніх керівників, зокрема особисту майнову та кримінальну відповідальність, за дотримання вимог законодавства, своєчасність і повноту розрахунків із бюджетом та державними позабюджетними фондами;

– скоротити видаткову частину бюджету: зменшити витрати на фінансування управлінських структур, створити жорсткий контроль за виплатою державних коштів;

– перейти від бюджетного фінансування до системи надання субсидій, субвенцій, інвестиційних позик суб'єктам господарювання

– запровадити науково обґрунтовану систему прогресування рівня показників, що беруться за основу формування доходів і видатків бюджету, використовувати при бюджетному плануванні нормативи бюджетної забезпеченості;

– удосконалити нормативно-правове забезпечення бюджетного процесу.

На сучасному етапі уряд повинен постійно контролювати розмір бюджетного дефіциту, інакше він дестабілізує впливатиме на

соціально-економічний розвиток країни. Необхідно приділяти більше уваги збільшення доходів держави поліпшенням податкової системи, фінансового стану суб'єктів господарювання та створенням привабливого інвестиційного середовища для поживлення інвестиційної діяльності й нарощування обсягів інвестицій у національну економіку.

Удосконалення методів погашення дефіциту бюджету повинно здійснюватися виходячи з необхідності розвитку виробництва; скорочення дефіциту бюджету, зростання інвестицій та доходів, а кінцевою метою їх впровадження повинна бути стабілізація і розвиток економіки України [4, с. 85].

В умовах спаду виробництва, як свідчить світовий досвід, необхідне державне втручання в процес реформування економіки. Це втручання повинно забезпечувати розвиток виробництва, впровадження наукомістких та ресурсозберігаючих технологій. Вирішення цих питань є складною проблемою і потребує великого проміжку часу, що пройшли країни з ринковою економікою [5, с. 150]. Відомо, що зі зростанням частки дефіциту бюджету у валовому внутрішньому продукті та державних витрат зменшуються темпи економічного зростання. Діюча система податків не підвищує фінансову стабільність, не робить пріоритетним розвиток підприємств, не стимулює впровадження нових технологій.

В умовах нестабільної економіки України, коли ринок капіталу формується, очевидною стає залежність складових, так званого кола слаборозвинутості, притаманного країнам, що розвиваються. В ньому кожний елемент спонукає розвиток і дію наступного, тобто: низький рівень накопичення капіталу призводить до перевищення темпів зростання чисельності зайнятих в усіх галузях промисловості по відношенню до росту капіталу [3, с. 243]. Це стає причиною зниження капіталоозброєності, що веде до падіння рівня продуктивності праці і зниження заробітків населення як одного з головних власників інвестиційних коштів, а також процесу падіння їх спроможності до накопичення заощаджень.

Роблячи висновки, слід зазначити, що уряд повинен постійно контролювати розмір бюджетного дефіциту, інакше він здійснюватиме дестабілізуючий вплив на соціально-економічний розвиток країни. Необхідно приділяти більше уваги збільшенню доходів держави шляхом подолання безробіття, поліпшення податкової системи та загального фінансового стану суб'єктів господарювання та ін.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 1 грудня 2010 р. №1351-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.

2. Кравченко М. В. Проблеми управління показниками дефіциту державного бюджету України в умовах нестабільних темпів розвитку економіки. *Економіка*. 2016. №15. С. 95–98.
3. Оспішева В. І. Фінанси: Курс для фінансистів: навч. посібн. Київ, 2008. 567 с.
4. Сова О. Ю. Проблема дефіцитності державного бюджету і шляхи її розв'язання. *Фінанси України*. 2004. №5. С.83–87.
5. Федосов В. М. Бюджетна система: підручник. Київ: ЦУЛ, 2017. 871 с.

Буртняк Ігор Миколайович
ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Савіцький Владислав Русланович
ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Савчук С. В.

ФІНАНСУВАННЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТИХ ФІНАНСІВ

На початку ХХІ ст. стало очевидним, що світова культура, як духовна основа людського життя, не менш ніж моральні та етичні цінності зазнає серйозної кризи. Економічний прагматизм і витіснення гуманітарного начала із суспільного життя перетворилися у повсякденну практику і стали невід'ємною складовою сучасного життя.

У нинішніх реаліях розвитку української держави у контексті подолання кризових явищ в її соціально-економічній сфері особливо важливим є вирішення завдань розвитку і відтворення людського капіталу, і саме соціальні орієнтири посідають тут чільне місце. У цьому аспекті галузь культури і мистецтва слід розглядати у якості ефективного інструменту розширеного відтворення людського потенціалу, який відповідає вимогам інноваційної економіки. Тому створення і надання суспільних благ у галузі культури і мистецтва нині є одним з ключових завдань практично для усіх держав світу.

Галузь культури і мистецтва поєднує в собі різні види діяльності та організації, які надають послуги населенню [1, с. 178] і вирізняються великою неоднорідністю за своїм комерційним потенціалом.

Необхідно відмітити, що сьогодні важливою проблемою є визначення складових галузі культури і мистецтва. В Україні перелік закладів культури і мистецтва чітко визначений в бюджетному законодавстві, а саме в бюджетній класифікації. Тимчасовою класифікацією видатків і кредитування з місцевих бюджетів [2], яка до цього часу застосовувалася в процесі фінансування бюджетної сфери на місцевому рівні, найбільш повно розкриваються складові галузі культури і мистецтва: творчі спілки;